

Eva Wikander

J.H. SOLO

Eva Wikander

J.H. SOLO

SAGA
EGDMONT

Eva Wikander

J. H. Solo

Saga

J. H. Solo

Omslagsfoto: Pexels.com

Copyright © 1989, 2018 Eva Wikander och SAGA Egmont,
an imprint of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788726126716

1. E-boksutgåva, 2018

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för
annat än personligt bruk får enbart ske efter
överenskommelse med Saga samt med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom
Egmont-koncernen

1

Jag var totalt utpumpad när jag klättrat uppför de branta trapporna till Terrassen. Jag hade aldrig varit där förut. Det var helt och hållet Perres idé att vi skulle mötas just på Terrassen eftersom man hade koll på hela stan däruppiifrån som han sa.

I samma ögonblick som jag nådde sista trappsteget slog de an det första ackordet, Tompas Trio, och jag fattade plötsligt att jag hamnat mitt i smeten bland medelålders stuffare på en utedansbana. Gladjazz, och jag fällde upp kavajkragen fastän det var ganska ljummet i luften och började krångla mig fram mellan caféborden. Gitarrfodralet kändes som bly, och ändå hade jag bara min akustiska nedpackad plus en bunt med låtar och notpapper.

Jag tog sikte på ett par bänkar som stod lite avsides i ett hörn av Terrassen. Där slog jag mig ned med ryggen mot dansfolket som sjöng "All of me, why dont you take all of me" medan jag försökte koncentrera mig på viktigare saker. Klockan, till exempel, armbandsklockan som jag snott från farsan bara ett par timmar tidigare när jag lämnade lägenheten.

För exakt två timmar sedan hade jag, Jan Henrik Lund, dragit ett tjockt, svart streck över Sandängen, kapat alla förbindelser med farsan, Vargen och trerummaren där jag bott nästan hela mitt artonåriga liv. För veckans matpengar hade jag köpt nya kalsonger, nya byxor, nya strumpor, nya skor.

En alldeles ny och okänd Jan Henrik Lund hade klivit på bussen vid middagstid. Bortsett från gitarren, en gammal

nött och inkörd Ibanez, så var det bara min kavaj som jag haft svårt att lämna. Den fick hänga med in till stan med mig, Janne, för i samma ögonblick som bussen rasslade i gång lystrade jag bara till Janne om nån händelsevis skulle tilltala mig. Janne var namnet, punkt slut.

Jag tittade på armbandsklockan igen. Åtta prick. Det stämde alldeles utmärkt för precis i samma sekund började stans alla kyrkklockor att klämta. Farsans klocka fungerade perfekt i motsats till honom själv.

Att det fanns så många kyrkor i stan hade jag aldrig tänkt på men nu var det som om de dångade in tiden, min tid, just till mig.

En efter en hälsade de mig välkommen där jag satt med utsikt över vartenda jävla hustak och för en svindlande kort stund tyckte jag att jag hörde en melodi från någon av klockorna, en melodi som tillfälligtvis överröstade Tompas Trio och den galopperande banjon i bakgrunden.

Jag fick snabbt upp munspelet ur fickan och letade bland tonerna tills jag hittade tonarten. Jag konstaterade att kyrkan med det koppargröna taket hade sina klockor stämda i F dur.

Jag kände mig mycket nöjd och halade upp en öl.

Nu börjar livet, tänkte jag upprymd. Just här börjar det med panorama över hela stan, med ångbåtar och syrener och måsar, en otroligt blå himmel och ljumma kvällsvindar.

Jag drog djupt efter andan och blåste upp mig som en padda där jag satt på bänken och halsade min öl. Perre hade haft rätt som vanligt. Bortsett från gladjazzen var Terrassen en utmärkt mötesplats. Man satt på första parkett, svävade nästan som i en luftballong. Man hade fri sikt och det var lätt att andas. Jag bar på tusen toner inombords, på ord, på en massa texter och harmonier som bara låg och väntade i bakhuvudet. Väntade på att få spruta fram som ett gnistregn och slå omgivningen med häpnad.

Väntade på Perres säkra komp, på alla spelningar som radade upp sig framför oss. Vi skulle bli stora, Perre och jag. Världen var vidöppen, allt var möjligt.

Rik var jag också. Tiotusen hade jag diskat ihop på tre månader under våren. Så mycket pengar hade jag aldrig haft i hela mitt liv. Och en kasse proppad med öl till polaren Per och mig att fira denna första dag i det fria.

Klockan närmade sig halv nio. Orolig var jag väl inte, för Per brukade alltid dyka upp till sist. Men jag blev mer och mer irriterad på den där jävla banjon som malde metalliskt i bakgrunden och överröstade mina tankar. Men farsan skulle ha gillat den musiken. Fyra takter hit och fyra takter dit. Inga överraskningar, inga riff som lyfte. Bara raka spåret. Som när han tog bussen till nattvaktsjobbet på kvällarna. Vargen i koppel. Lilla väskan med lilla kvartingen och lilla snuskburken. Gå och gå genom alla tysta, mörka rum. Klappa vovven, ge vovven mat, ta sig en liten jävel, slumra in en stund medan Vargen står på pass.

Inga tjuvar när Sverker Lund för befälet över den långa, långa natten.

Fastän det var i slutet av maj och vårkvällen verkade ljummen, började jag frysa och knäppte knapparna som ännu satt kvar i kavajen. Och när jag gav mina tiotusen i bröstfickan en lätt klapp så var det precis som om farsan satt därinne och lurpassade på mig.

— Håll dig hemma gubbe lilla, väste jag tyst och kontrollerade att säkerhetsnålen slöt om fickan. Håll dig hemma, för nu är det försent. Allting är försent. Sonen är redan i London. Flyget har landat och alla förbindelser med svensk mark är brutna.

Nu är en annan på morsans domäner — nånting annat ska du inte inbilla dig!

Jag hade bara lämnat ett kort meddelande till honom på köksbordet:

"Är i London. Dont worry."

Det hade tagit lång tid att formulera de orden. Lögn var det väl inte. En halvlögn kanske. Men det fanns fler orsaker till att jag bröt upp. Jag hade väl haft det på känn ganska länge, redan då jag gjorde min femtielfte sväng i diskbranschen. När jag klev in i restaurangköket anade jag att de kladdiga tallrikarna, glasen med de sura vinskvättarna, cigarrettaskan som låg som grått puder över allt porslin, ångorna från maskiner och kastruller och chefens griniga tjröst var den yttersta mur som jag till varje pris måste krossa, bryta mig genom.

Inte ett skitjobb till, hade jag lovat mig själv efter denna tid då jag nådde ett slags inre kokpunkt.

Jag plockade disk som en galning, sorterade in och ut, bar sopsäckar. Dag efter dag i tre månaders tid. Jag kände mig hatad på det där stället och sista dagen tryckte jag ner en massa fiskrester i avloppet bara för att jävlas och ge igen.

Jag diskade mig genom den här tiden i ett raseri, jag svettades litervis, kokade ikapp med käket på spisarna. Melodierna som jag alltid hade i skallen höll långsamt på att gå upp i rök.

Som tur var fanns Perre och vi spelade för högtryck under all ledig tid vi hade tillsammans. Vi svetsade ihop vår repertoar, vi la taket på ett flerårigt bygge och de första planerna väcktes att lämna skiten, dra från alltihop och börja om på nytt.

London eller New York. Vad spelade det för roll. I stan var vi ju ändå helt anonyma. Han skulle aldrig begripa nåt, farsan.

Men det var han som var problemet. Man lämnade inte farsan vind för våg. Farsan skulle inte kunna klara sig själv. Gubben var som en nersmält tennsoldat på mornarna när han raglade hem från jobbet.

Man var tvungen att staga upp honom med svart kaffe innan han dröp isäng. Vi gick liksom i skift. I morgonens skarvar möttes vi, vid växelspåret där vagnarna skulle kopplas av och på. Farsans domnande nattfylla som snart övergick i tung sömn och jag med en massa drömmar fastklibbade under ögonlocken.

När Vargen gläfst vid min dörr gick signalen att han måste ut.

Vargen tålde inga upprörda ord. Han strök runt farsan och morrade så fort jag höjde rösten. I hans pissgula ögon simmade ett raseri, små ettriga neutroner som bara väntade på att få brisera. Man fick hålla honom hårt, i korta, flämtande språngmarscher runt kvarteret när farsan sov medan jag väste åt honom att kissa, kissa nu din jävel så jag slipper frysa. Kissa, annars stryper jag dig!

Och Vargen reste ragg och visade tänderna. Lyfte en aning på sin sladdriga, asfaltsgrå överkäke och morrade dovt.

På så vis kom vi att dela upp lägenheten mellan varandra. Var och en på sin plats, i sitt revir. Och det var som om orden, vars och ens ord samlades runt sin egen herre. Man sa bara det allra nödvändigaste. Resten var tystnad.

Men farsan skötte jobbet och var noga med att komma i tid.

Utom den gången då Vargen blev sjuk. Det var i samma veva som Per och jag börjat snacka om att bryta upp. På något sätt fick man sig en spark i baken när det hände för jag orkade inte vara hemma en minut till. Jag höll på att bli tokig innanför väggarna i vår lägenhet.

Vargen insjuknade en vårdag. Jag hjälpte farsan att släpa in djuret i sängen, farsans säng. På golvet kunde han ju inte ligga. Det var djurplågeri, sa farsan. Och så fick jag sitta där och vakta Vargen medan farsan ringde veterinären.

— Matförgiftning, trodde dom, sa han sedan han lagt på luren. Vad gav du honom i förmiddags? Han fick väl inte den där gamla torsken som legat i kylskåpet flera dagar?

— Nej, han fick ur påsen som vanligt. Och vatten, sa jag.

— Då måste det vara nåt annat. Är du säker?

— Bergsäker!

Det var sent på eftermiddagen. Farsan skulle till jobbet om ett par timmar. Utan hund, verkade det som. Och innan dess måste djuret tydligen transporteras till veterinären. Det var bara att beställa en taxi.

Men farsan började vackla. Något liknande hade aldrig inträffat förut. Vargen hade varit varg i hela sitt treåriga liv och vaktat med farsan varenda natt sen han lämnat valpstadiet.

Farsan stod som limmad i golvet och stirrade på mig där jag satt på sängkanten bredvid det lama djuret.

— Man får visst lov att ta sig en liten jäkel, sa han och gick i riktning mot köket.

— Drick inte nu ifall vi måste iväg, bad jag.

— Jag dricker inte, sa farsan i köket. Jag bara värmer upp om det nu skulle vara nåt allvarligt...

Men han kom tillbaka in i sovrummet utan sprit. Höll bara ett tomt glas i näven och plötsligt var det som om han förvandlats till glas själv. Hela farsan blev genomskinlig och jag kunde nästan läsa hans tankar för de var lika genomskinliga som kroppen.

Hunden. Hur skulle det gå att arbeta utan hund. Det gick bara inte. Hunden, arbetskamraten var ju sjuk. Dödssjuk.

— Drick inte nåt farsan, sa jag igen. Dom kommer bara att undra, veterinären alltså.

Farsan gick fram till sängen. Hans ansikte var så överkligt, ögonen höll på att försvinna, drunkna i sina hålor. Han sjönk ihop på sängen bredvid det rosslande djuret och gömde sitt ansikte i pälsen.

Det var då farsan började gråta. Jag hade aldrig hört honom gråta förut. Det var fruktansvärt.

— Dö inte, dö inte från mig, kved han. Du får inte dö, då är det slut med mig. Mister jag dig så mister jag jobbet och förlorar allt!

Förlorar allt, sa han, farsan.

Jag lyckades resa mig från sängen. Vargens hår kletade över mina händer, över halsen och kröp in i mina ögon och öron, täppte till min mun och min näsa. Och jag kände den fräna lukten, skitlukten, från bakre delen av den kraftlösa kroppen. Aslukten från hans käftar som förmodligen letat upp något gift i en buske.

Och mitt i denna oformliga massa av svart päls låg min farsa och gnydde.

Jag kastade mig mot fönstret och slängde upp det på vid gavel.

Jag måste ha luft. Jag var på väg att kvävas och nerifrån magen kom kväljningarna rullande. Jag rusade ut ur rummet och sprang mot toaletten.

Sen började jag frysa. Jag frös så jag skakade men en tanke hade jag, en enda tanke som hängde som en istapp i skallen och det var att sticka från huset fortast möjligt.

Jag låste in mig i mitt rum och lät bandspelaren vråla. Jag öppnade inte när farsan knackade på framåt natten utan låg kvar i min säng med kläderna på och bet i kudden så att örngottet trasades sönder. Jag låg och hatade den där hunden och önskade att den skulle dö, att fanskapet skulle avlida i matförgiftning.

Men han dog inte, tyvärr. Farsan matade honom med välling i tre dygn. Sen promenerade de iväg till jobbet som om ingenting hade hänt.

2

Framemot nio började jag faktiskt bli lätt nervös. Jag öppnade en öl och kollade klockan igen. Farsans klocka. Den började bränna på armen. Visarna stacks. Varför snodde jag den egentligen? Vad skulle jag med klocka till i mitt nya liv? Här fanns väl ingen tid att rätta sig efter. Här var det ju jag som bestämde! Dag eller natt, ljus eller mörker. Vad spelade det för roll längre?

Nu är det jag som är kapten, tänkte jag. Och jag navigerar efter stjärnorna. Läger ut en egen kurs och seglar på utav bara helvete!

Om jag vill ha sol, då tar jag fram solen!

Hjärtat började hoppa i bröstet på mig, flaxa omkring som en liten fågel och jag fick plötsligt lust att surfa iväg på Saltsjöns vågor därnedanför. Rakt över fjärden mot tivolit!

Och då var det som om dansmusiken dämpades från Terrassen, som om Tompas Trio drog ned volymen för att just jag, Janne, skulle få betrakta min tavla i lugn och ro.

Mina ögon åkte berg och dalbana över tivolits stjärnbeströdda tinnar och torn. Jag kastade mig in bland lyckohjul och slänggungor. Jag åt mig mätt på popcorn och sockervadd, färdades i kärlekstunnlar, skrattade sönder alla speglar och prickade rätt i varenda måltavla.

Överväldigad lutade jag mig sedan tillbaka på bänken och blundade för att få behålla saligheten ännu en stund, när bomben detonerade och slog lock för öronen.

Skärrad reste jag mig från bänken. Rockmusik dånade från tivolit, manglade Saltsjön platt och rullade rakt in över Terrassen.

Först begrep jag ingenting. Så vände jag mig om för att se efter om Tompas Trio blåst bort. Det hade de inte men vad var Tompas plingplong mot det knytnävsslag som sköljde över vågorna från tivolits stora scen.

Det var rena rama orgasmen, ett vrål som tog kål på alla andra ljud i omgivningen och välte omkull en där man satt helt fridfullt på bänken.

Helvete, tänkte jag. Är det så här det låter i stan? Och stjärnorna som jag tänkt navigera efter började snurra däruppe i sin himmel, bytte plats med varandra och störtade på nosen i Saltsjön.

Det var ett rockband. Helt klart. De höll på att spränga ljudvallen, folk slutade dansa och flockades vid Terrassens kanter för att lokalisera vrålen.

Då dök Per upp. Hans korpsvarta gestalt skymde solnedgången och för ett ögonblick kände jag inte igen honom. Han dök upp samtidigt som trummorna på andra sidan sjön brakade loss i ett solo. Det ilade till i mig, för det var som om han kommit seglande på en virvel och tog mark samtidigt som trummorna tystnade.

Det var Per. Jag hörde hans skratt, såg munnen med alla tänderna möblerade lite hursomhaver, ögonen som antingen var glada eller ledsna — aldrig mittemellan. De aningen runda kinderna, den korta halsen som försvann i jeansjackan. Hela han gav ett kort och trubbigt intryck. Han räckte mig bara till axlarna och släpade ofta benen etter sig när han gick. Därför kom han ofta försent. Som nu. Men han stod desto stadigare på jorden — till skillnad från mig.

— Hör du, skrek jag upphetsat.

— Hör vaddå?

— Musiken, gigget därborta, fortsatte jag och pekade vilt bortåt Saltsjön.

— Man är väl inte döv heller, svarade han lugnt.

Jag fiskade upp en öl och räckte över den till Per som satte sig ned på bänken bredvid mig.

— Jag kände knappt igen dig — har du klippt dig, undrade jag. — Vi skulle ju börja om på nytt, garvade Per. Vad är det som pågår häruppe egentligen?

Dansbandet i bakgrunden hade kommit av sig. Då och då hördes ett ynkligt pip, tunna strimmor av toner från förr dränkta i nuets svallvågor.

Vi satt tysta en stund med blicken riktad mot den sjunkande solen som flämtande försökte hålla sig kvar över hustaken.

— Så nu är vi fria, mumlade jag.

— Yes, svarade Per.

Framtiden kändes plötsligt som en kokande gryta. Man kunde bränna sig, men också fiska upp läckerheterna och sluka dem. Man kunde bestämma sig för att röra om i grytan eller åtminstone hålla elden brinnande därunder.

— Och du har stålarna med dig, undrade jag.

— Visst! Och du?

— Här, skrattade jag och klappade mig på bröstfickan. Tiotusen!

Per flög upp från bänken.

— Du är galen! Fan, du måste peta in dom på nåt konto, banken, posten, varsomhelst, sa ordentliga Per.

— Aldrig! Hellre gräver jag ner dom nånstans. Ingen jävel ska få röra mina pengar. Har man svettats i tre månader så har man. Här sitter vi och njuter i försommarmarkvällen och lyssnar på bandet som spelar enbart för oss och så kommer du och snackar om banker! Dom ska inte få nudda mina tusenlappar!

— Du går för långt, sa Per irriterat.

— Jag har dessutom slängt alla papper med mitt namn på, betyg, rubbet! Det åkte i soppåsen i går. Slut, finito — fattar du?

— Du fick väl med dig våra låtar i alla fall? undrade Per oroligt.

— Här, sa jag och knackade på gitarrfodralet.

Per lugnade ner sig en smula. Han ställde sin akustiska bredvid min så att de lutade sig mot varandra.

— Okej, du gör vad du vill. Det är ju dina pengar. Men du är faktiskt galen ibland, sa han tjurigt.

— Nu snackar vi om framtiden, sa jag snabbt för att byta samtalsämne.

Per och jag och musiken. Bakom oss låg åren som tonerna på en skala, alla kvällar när vi suttit på hans rum och nött på gitarrerna, snackat musik, lyssnat på musik. Vi hade lirat på fester, fast mest i bakgrunden framåt natten när folk redan börjat dra sig hemåt. Ännu hade vi inte förverkligat drömmen om spelringen, det riktiga gigget med en riktig publik. Modet svek, strängarna brast ibland, men ändå var det musiken som höll en flytande i vardagens gyttja där det gällde att lämna grundskolan fortast möjligt för att sen greja jobb som det knappast drällde av.

Per och jag. Det var nästan bara vi genom hela högstadiet. Vi var som syskon och jag hade svårt att få andra kompisar. Det hängde väl ihop med att jag hade perioder av stumhet. Då munnen liksom gick i baklås. Det var knappt jag orkade gå utanför dörren vissa dagar men ibland tvingade jag mig faktiskt att promenera ner till fotbollsplan och stirra på nån match bara för att ta en snabbkoll på livet, att det flöt som det skulle och försäkra mig om att jag var någorlunda normal.

I sådana lägen, när det blev så där jävla tomt och tyst inne i skallen på mig så kunde Per ringa och be mig komma över till honom, precis som om han *hörde* genom tystnaden att jag säckat ihop därhemma. Det var som om han öppnade en slags dörr in till min skalle och han knackade försiktigt innan han klev på.

Han knäckte koden till min tystnad. Jag började snacka igen. Snacka och spela. Men bara med Per till en början. Med farsan kunde man tåga flera dagar i sträck.

Alldeles innan vi bröt upp från Sandängen kom Per med förslaget att vi borde börja jobba som gatumusiker. Han var oerhört tänd på idén. I stan fanns pengarna i turisternas fickor, vi skulle spela skjortan av dem, man kunde tjäna tusentals kronor, träna det där svåra med publikkontakt och vaska fram ett dussin låtar som gick hem.

När vi började speja framåt där vi satt uppe på Terrassen, tog han upp tråden igen och nystade vidare.

— Vi måste hitta ett uttryck, en egen stil. En del klär ut sig, spelar upp hela sitt register. Vad vi ska göra vet jag inte, men en grej är förstås att vi kör våra egna låtar så folk stannar till, om du fattar vad jag menar...

Först ska man ju våga ställa sig där, tänkte jag men sa ingenting till Per.

Terrassen var fullständigt packad med folk. Servitriser pressade sig fram mellan borden med brickor. De som tog sig en svängom till Tompas Trio fick trängas på en minimal dansbana. Och utmed sidorna hängde diggarna i klasar och sjöng med:

"Oh, lady be good..."

Per och jag började tränga oss fram mellan klungor av nypressade kostymer och parfymerade blusar. Mat, mat, råmade min mage. Vi bestämde oss för att slå på stort på restaurangen intill. Biff, entrecote, pommes frites och öl i floder.

Friheten skulle firas och vi drabbades av hungerfrossa när vi kastade oss över matsedeln.

Vi beställde in grillat kött och förvandlades till två vilddjur som slet sönder köttstyckena med bara händerna. Såsen rann utmed mungiporna och jag höll på att explodera av den starka vitlöken. Hals och kinder flammade och